

POSTANOWIENIE

Dnia 3 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z powództwa B. L.
przeciwko Starostwu Powiatowemu w P.
o odszkodowanie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 3 lipca 2024 r.,
zażalenia powódki na postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu
z dnia 9 stycznia 2024 r., sygn. akt VIII WSC (P) 9/23 VIII Pa 61/23,

uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Poznaniu VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych postanowieniem z 9 stycznia 2024 r., VIII WSC (P) 61/23, odrzucił skargę kasacyjną wniesioną przez odwołującą się B. L. od wyroku tego Sądu.

W sprawie tej Sąd Okręgowy w Poznaniu wyrokiem z 31 lipca 2023 r., VIII Pa 61/23, na skutek apelacji organu rentowego, zmienił wyrok Sądu Rejonowego w Pile z 10 marca 2023 r. w ten sposób, że oddalił powództwo oraz orzekł o kosztach procesu.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku wywiodła w ustawowym terminie powódka. Do skargi załączono 3 jej odpisy. Zarządzeniem doręczonym prawidłowo pełnomocnikowi powódki 29 listopada 2023 r. wezwano go do uzupełnienia, w terminie 7 dni, braków formalnych skargi kasacyjnej, poprzez nadesłanie jednego

odpisu skargi kasacyjnej, pod rygorem jej odrzucenia. Zarządzenie to nie zostało wykonane.

Sąd powołując się na art. 398⁴ k.p.c. stwierdził, że niedołączenie do skargi kasacyjnej odpisów w liczbie wymaganej przez art. 128 § 1 k.p.c. stanowi brak formalny, podlegający usunięciu w trybie przewidzianym w art. 398⁶ § 1 k.p.c., ze skutkiem określonym w art. 398⁶ § 2 k.p.c. Termin wyznaczony do usunięcia braku formalnego pisma jest niezachowany, jeżeli strona w określonym terminie w ogóle nie podjęła czynności uzupełniającej lub wprowadzi ją podjęła, ale mimo to brak nie został w całości uzupełniony.

W sprawie brak formalny w postaci niezłączenia wymaganej liczby odpisów skargi kasacyjnej (do skargi załączono jej 2 odpisy zamiast 3) nie został przez stronę powodową uzupełniony, co skutkowało odrzuceniem skargi kasacyjnej.

W zażaleniu pełnomocnik odwołującej zarzucił naruszenia: (-) art. 398⁶ § 1 i 2 k.p.c. w związku z art. 398⁴ § 3 zdanie 2 k.p.c. i w związku z art. 233 § 1 k.p.c. przez sprzeczność dokonanych przez Sąd Okręgowy ustaleń faktycznych i wydanie wadliwego orzeczenia poprzedzonego niezasadnym wezwaniem pełnomocnika skarżącej do uzupełnienia braków formalnych skargi kasacyjnej pomimo, że liczba odpisów załączonych do skargi była prawidłowa a Sąd Okręgowy potwierdził tę okoliczność w treści uzasadnienia zaskarżanego postanowienia, co w świetle dokonanych przez Sąd ustaleń faktycznych oznacza, że skarga nie była obarczona brakiem formalnym a wezwanie do uzupełnienia braków było bezpodstawne; (-) art. 398⁶ § 2 k.p.c. w związku z 398⁶ § 1 k.p.c. przez odrzucenie skargi kasacyjnej pomimo, że Sąd może odrzucić skargę jedynie w sytuacji określonej w art. 398⁶ § 2 k.p.c., a żadna okoliczność objęta hipotezą tego przepisu w niniejszej sprawie nie zaistniała; (-) art. 15zzs⁹ ust. 1 i 3 ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem Covid-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 1327 ze zm., dalej jako ustawa o zwalczaniu Covid-19) w związku z art. 131 i § 132 ust. 1 Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 18 czerwca 2019 r. - Regulamin urzędowania sądów powszechnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2022 r., poz. 2514 ze zm.) oraz § 3 pkt. 5, 7,

8 Regulaminu Portalu Informacyjnego Sądów Powszechnych z obszaru Apelacji [...] przez błędne uznanie pisma umieszczonego w portalu, a nie odebranego w terminie 14 dni, za skutecznie doręczone pełnomocnikowi, podczas, gdy adres konta e-mail wskazany przez pełnomocnika w pierwszym piśmie procesowym nie został przez Sąd prawidłowo zweryfikowany, a pomimo to Sąd zarządził o udzieleniu dostępu do sprawy w systemie teleinformatycznym poprzez konto, które nie istniało, a nadto pomimo, że w systemie informatycznym sądów innych apelacji niż [...] a także w Krajowym Rejestrze Adwokatów istniał prawidłowy adres elektroniczny, na który korespondencja była doręczana przez PI innych apelacji, a w konsekwencji na okoliczność ustalenia, że dostęp do sprawy nie został skutecznie udzielony i nie wystąpił skutek doręczenia korespondencji sądowej.

Wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego postanowienia, ewentualnie o jego zmianę polegającą na przywróceniu terminu na uzupełnienie braku skargi kasacyjnej przez złożenie do akt 1 egzemplarza odpisu skargi kasacyjnej oraz o zasądzenie na rzecz skarżącej kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie okazało się zasadne.

Zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c., sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału.

Stosownie do art. 398⁴ § 3, skarga kasacyjna powinna zawierać: wniosek o uchylenie lub uchylenie i zmianę orzeczenia z oznaczeniem zakresu żądanego uchylenia i zmiany.

Zgodnie z art. 398⁶ § 1 i § 2, jeżeli skarga kasacyjna nie spełnia wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 lub 3, przewodniczący w sądzie drugiej instancji wzywa skarżącego do usunięcia braków w terminie tygodniowym pod rygorem odrzucenia skargi. Sąd drugiej instancji odrzuca skargę kasacyjną wniesioną po upływie terminu, skargę niespełniającą wymagań określonych w art. 398⁴ § 1, nieopłaconą oraz skargę, której braków nie usunięto w terminie lub z innych przyczyn niedopuszczalną.

Stosownie do art. 15zzs⁹ ust. 1 i ust. 3 ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2024 r., poz. 340), zwana dalej ustawą covidową, w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego z powodu COVID-19 oraz w ciągu roku od odwołania tego z nich, który obowiązywał jako ostatni, w sprawach prowadzonych w sposób określony w art. 15zzs¹, w pierwszym piśmie procesowym wnoszonym przez adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego lub Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej podaje się adres poczty elektronicznej i numer telefonu przeznaczone do kontaktu z sądem. Niewykonanie tego obowiązku stanowi brak formalny pisma. Datą doręczenia jest data zapoznania się przez odbiorcę z pismem umieszczonym w portalu informacyjnym. W przypadku braku zapoznania się pismo uznaje się za doręczone po upływie 14 dni od dnia umieszczenia pisma w portalu informacyjnym.

Adekwatnie do § 131 i § 132 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. Regulamin urzędowania sądów powszechnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2024 r., poz. 867), ograniczenia w udostępnianiu akt nie mają zastosowania w wydziałach prowadzących rejestry sądowe w odniesieniu do akt tych spraw, do których powszechną dostępność regulują odrębne przepisy. Prezes sądu może zarządzić udostępnienie danych o sprawie, treści protokołów oraz pism sądowych i procesowych stronom lub uczestnikom postępowania nieprocesowego oraz ich przedstawicielom, pełnomocnikom i obrońcom za pośrednictwem kont w systemie teleinformatycznym.

Zgodnie z § 2 pkt 1 i pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 października 2015 r. w sprawie trybu i sposobu dokonywania doręczeń elektronicznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 452), ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o użytkowniku konta – rozumie się przez to osobę fizyczną, dla której założono konto w systemie teleinformatycznym obsługującym postępowanie sądowe ; koncie – rozumie się przez to zbiór danych, które identyfikują użytkownika konta, wraz z przyporządkowanymi zasobami systemu teleinformatycznego, który obsługuje postępowanie sądowe.

Stosownie do § 3 pkt 5, 7 i 8 Regulaminu Portalu Informacyjnego Sądów Powszechnych z Obszaru Apelacji [...] (Regulamin PI apelacji [...]) ([...].sa.gov.pl), weryfikacji uprawnienia Użytkownika do dostępu do sprawy, dokonuje kierownik właściwego sekretariatu wydziału Sądu lub wskazany przez niego pracownik. Brak lub niezgodność danych adresowych w Portalu Informacyjnym z danymi znajdującymi się w aktach sprawy sądowej, może być przyczyną negatywnego rozpatrzenia wniosku o udzielenie dostępu do sprawy. Na Użytkownika ciąży obowiązek samodzielnego aktualizowania danych adresowych w Portalu Informacyjnym. Status pełnomocnika zawodowego, Mediatora oraz Komornika, uprawniający do posiadania w Portalu Informacyjnym odpowiednio Konta pełnomocnika zawodowego, Konta mediatora albo Konta komornika, może być weryfikowany odpowiednio w systemie ROBUS lub KRM, w oparciu o dane udostępniane przez właściwe samorządy zawodowe lub podmioty zobowiązane do prowadzenia i udostępniania sądom właściwych list, rejestrów i wykazów profesjonalnych uczestników postępowań sądowych. W przypadku negatywnej weryfikacji Użytkownik może utracić dostęp do spraw, do których dostęp posiadał jako Pełnomocnik zawodowy, Mediator albo Komornik. Wszyscy Użytkownicy Kont zależnych tracą w takim wypadku dostęp do spraw, do których dostęp został im przyznany, odpowiednio, przez Pełnomocnika zawodowego albo Komornika.

W rozpoznawanej sprawie, poza kwestią dość rozciągniętej czasowo (około 1 miesiąca po wydaniu postanowienia z 9 stycznia 2024 r. o odrzuceniu skargi kasacyjnej) reakcji Sądu Okręgowego w postaci wydania postanowienia z 5 lutego 2024 r. o sprostowaniu oczywistej omyłki pisarskiej, wątpliwości Sądu Najwyższego wzbudziła kwestia doręczenia pełnomocnikowi Skarżącej wezwania do uzupełnienia braków skargi kasacyjnej w postaci dostarczenia jednego z jej odpisów. Sąd odwoławczy uznał bowiem, że upływ terminu liczonego od umieszczenia w Portalu Informacyjnym wezwania do uzupełnienia braków, może stanowić podstawę do odrzucenia skargi kasacyjnej. Natomiast umieszczenie pisma w systemie teleinformatycznym jest uwarunkowane posiadaniem przez użytkownika konta w systemie teleinformatycznym. Tymczasem, jak wskazuje pełnomocnik Skarżącej w zażaleniu, w okresie, w którym Sąd Okręgowy w Poznaniu umieszczał pisma sądowe w systemie teleinformatycznym w zakładce

„Moje doręczenia” nie istniało konto pełnomocnika Skarżącej ([...]). W związku z tym, nieposiadanie konta w systemie teleinformatycznym oznacza, że umieszczenie pism sądowych nie wywołuje skutków doręczenia, od których można by było liczyć termin do wykonania wezwania do uzupełnienia skargi kasacyjnej. W tym zakresie zatem należy uznać zarzuty i wywody zażalenia za uzasadnione, co oznacza, że wezwanie do uzupełnienia ewentualnych braków skargi kasacyjnej należy uznać za nieskuteczne. W sprawie należy zwrócić uwagę, że kwestia oceny prawidłowości doręczenia nie była przedmiotem analizy przez Sąd, co można wnosić z treści uzasadnienia skarżonego postanowienia.

Ubocznie również należy podnieść, że działanie systemów teleinformatycznych poszczególnych sądów nie przebiega i nie przebiegało bez zarzutu, w szczególności nie przebiegało bez zarzutu w okresie pandemii Covid-19, co było przedmiotem analiz. Stosownie bowiem do podsumowania analizy w tym zakresie, (...) *Choć Polska ma już kilkunastoletnie doświadczenie we wdrażaniu technologii umożliwiających komunikację na odległość z wymiarem sprawiedliwości, to niezmiennie zdecydowana większość spraw toczących się przed polskimi sądami rozpatrywana jest w sposób tradycyjny, tj. w oparciu na aktach w wersji papierowej, korespondencji za pośrednictwem tradycyjnej poczty oraz posiedzeniami wymagającymi osobistego stawiennictwa uczestników na sali rozpraw. Problemem jest również brak jednolitości w stosowanych rozwiązaniach informatycznych w poszczególnych sądach. Nawet scentralizowane w obszarze sądownictwa powszechnego usługi dostępne przez internet takie jak Elektroniczne Postępowanie Upominawcze, Krajowy Rejestr Sądowy czy Księgi Wieczyste są rozproszone, a ich interfejsy i zasady użytkowania znacznie się od siebie różnią. Niewątpliwie utworzenie portali informacyjnych sądów powszechnych było ważnym krokiem w kierunku usprawnienia komunikacji sądu z obywatelami. System umożliwia użytkownikom samodzielny dostęp do informacji o stanie sprawy, w tym m.in. wgląd do informacji o podmiotach występujących w sprawie, monitorowanie czynności wykonywanych przez sąd, śledzenie terminarza rozpraw oraz zapoznawanie się z udostępnianymi dokumentami i protokołami elektronicznymi. Dodatkowo, strony postępowań oraz pełnomocnicy mogą skorzystać z możliwości wnioskowania za pośrednictwem systemu np. o udostępnienie nagrania wideo z rozprawy, udziału w*

*rozprawie odmiejscowionej czy udostępnienie wglądu do sprawy, jeśli nie pojawiła się ona automatycznie na koncie użytkownika. Z przeprowadzonego badania na grupie pełnomocników wynika, że mimo ogólnie pozytywnego zdania na temat portali informacyjnych większość użytkowników jest zdania, że połączenie wszystkich portali w jeden, większa systematyczność i dokładność w publikowaniu informacji oraz poszerzenie zakresu funkcjonalności systemu mogłoby w znacznym stopniu ułatwić komunikację z sądami, skrócić czas prowadzenia postępowań oraz obniżyć ich koszty. Największy niedosyt budzi ciągły brak możliwości składania wniosków i pism procesowych za pośrednictwem portalu, brak możliwości bezpośredniego kontaktu z sądem z poziomu systemu oraz brak dostępu do całych akt sprawy w formie zdigitalizowanej. Na poszerzenie zakresu funkcjonalności portali informacyjnych wpłynęła sytuacja pandemiczna wywołana COVID-19. Utrudniona w tym czasie komunikacja bezpośrednia wpłynęła na wprowadzenie, choć na razie tylko tymczasowo, przepisów umożliwiających e-doręczenia pism sądowych za pośrednictwem portalu. Warto jednak w tym miejscu zwrócić też uwagę na fakt, że oprócz szans związanych z działaniem portali informacyjnych sądów powszechnych mogą one rodzić także pewne obawy o zachowanie prywatności stron postępowania i bezpieczeństwo danych sądowych, dlatego system ten wymaga stałego monitorowania i dalszego rozwoju (...), (por. E. Mikołajczuk, *Analiza funkcjonowania portali informacyjnych sądów powszechnych*, Pr.w Dział. 2021, nr 48, s. 228-249).*

Biorąc powyższe pod uwagę, orzeczono na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.

[SOP]

[ms]